

Ulla Ullgren

Sairaalapappi – kuoleman korppi?

”Ajattele nyt, hyvä ihminen! Enhän minä voi ehdottaa potilaalle papin tapaamista. Sehän olisi ihan sama kuin minä sanoisin, että käy ostamassa itsellesi ruumisarkku!”

Näin puuskahti hoitaja, joka oli juuri kertonut kantavansa huolta kotona olevista syöpäpotilaista, joilla ei ole ketään, kenen kanssa puhua. Siinä se taas oli. Sota-ajan, elokuvien ja kirjojen syövyttämä kuva papin perusolemukselta: kuin vanhan kansanuskomuksen mukaan pihapiiriin lentänyt korppi, jonka näkeminen tietää kuolemaa. Vaikka sillä olisi pillifarkut ja keltaiset Converset.

Sairaalapapin työhön kuuluu ottaa vastaan ja kantaa erilaisia uskontoon ja kuolemaan liittyviä projekteja. Jotta pappi voisi olla osa hoitoyhteisöä ja tehdä potilaan hyväksi yhteistyötä hoitohenkilökunnan kanssa, yhtä tärkeää on kuitenkin myös vapautua ja vapauttaa niistä. Siinä oikealla tiedolla on iso merkitys.

Sairaalapappi on kirkon työntekijä, jonka läsnäolo sairaalassa perustuu kirkon ja terveydenhuollon välisiin kirjallisiin sopimuksiin, joissa yhteistyön ehdot ja mahdollisuudet on määritelty tarkasti. Kirkon näkökulmasta työn perustana ovat Jeesuksen sanat (*Matt. 25:36, 40*): ”Minä olin sairas ja te kävitte minua katsomassa ... kaiken minkä olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.”

Sairastuminen ja sairaalaan joutuminen ovat kenelle tahansa elämän käännekohtia. Nämä ihmisen perusturvallisuutta ja luottamusta elämään horjuttavat kriisit ovat sairaalapapin työn ydin. Sairaalapappi voi auttaa ottamalla vastaan ihmisen hädän ja kysymykset olemalla läsnä. Hän voi olla luomassa turvaa

ja auttaa ihmistä olemaan sen kanssa, mitä hänelle ja hänen läheisilleen tapahtuu – myös äärimmäisissä tilanteissa, jolloin lääketieteen näkökulmasta ei ole tehtävissä mitään. Sillä silloinkin kun ei ole tehtävissä mitään, voidaan tehdä vielä paljon. Läsnäolon lisäksi uskonnolliset tavat ja rituaalit, kuten rukous ja ehtoollinen, voivat kannatella ihmisiä viemällä heidän prosessiaan eteenpäin.

”Sairaalapapin työhön kuuluu ottaa vastaan ja kantaa erilaisia uskontoon ja kuolemaan liittyviä projekteja”

Sairaalapappi kuuluu nopean toiminnan joukkoihin. Tapaaminen järjestyy yleensä pienellä varoitusajalla ja ilman lähetettä. Palvelut ovat ilmaisia ja avoimia kaikille, myös omaisille riippumatta siitä, ovatko he kirkon jäseniä vai eivät.

Toiminnan ehdoton perusta on asiakaslähtöisyys ja vakaumuksen kunnioittaminen. Evankelioiminen, käännyttäminen ja saarnaaminen eivät ole sairaalapapin asialistalla, vaikka hän onkin hengellisten, teologisten ja elämäkatsomukseen liittyvien kysymysten asiantuntija. Joskus meitä epäillään jopa liiallisesta varovaisuudesta uskonasioiden puheeksi ottamisessa.

Sairaalaympäristössä pappi oppii kantapään kautta valitsemaan sanansa vielä tarkemmin

kuin muualla. Tästä sain hyvän opetuksen vuosia sitten syöpäklirikassa. Potilas toivoi jotakin hengellistä, ja kysyin voisinko siunata hänet. Silloin hänen silmänsä laajenivat kauhusta ja hän parahti: ”Elävänäkö?” Samassa tajusin, että hänen maailmassaan sana siunata tarkoitti hautaan siunaamista, kun taas minä puhuin Herran siunaus -nimisen rukouksen lukemisesta. Tämän jälkeen en ole tarjoutunut siunaamaan yhtään potilasta. Rukouksen mahdollisuudesta kyllä kerron.

Sairaalapappi on olemassa myös henkilökuntaa varten, olipa kyseessä sitten potilaan hoitoon tai työyhteisöön liittyvät kysymykset. Hän voi olla konsultaatiokumppani esimerkiksi hoitoeettisissä pohdintoissa tai tilanteissa, joissa potilaan perheen monimutkaisista ”paritanssikuvioista” ei saa mitään tolkkua mutta joissa niiden ymmärtäminen auttaisi potilaan hoidossa.

Omia häitä, parisuhteen siunaamista, ristiäisiä suunnitellessa tai läheisen kuoleman kohdatessa on hyvä muistaa, että oman sairaalan papilta voi aina kysyä, olisiko hänen mahdollista tulla papiksi näihin tilaisuuksiin. Tai jos omassa elämässä on jokin kriisi, jonka kohdalla tuntuu vaikealta kääntyä ammattiauttajan puoleen, avun hakemisen voi aloittaa nykäisemällä sairaalapappia hihasta. Eikä sitä, että itkee ja kiroaa papin kuullen, tarvitse pyytää anteeksi. Sattuu sitä papillekin. Useammin kuin arvaatkaan. ■

ULLA ULLGREN, TM, sairaalapastori, työnohjaaja
HUS, syöpäklirikka ja infektio-osastot
Auroran sairaalan psykiatriset osastot